

Dvakrat izgubljeni sin.

(Povest; piše Basnigoj.)

(Dalje.)

IV.

ri leta so vže pretekla, odkar sta se preselila Hijeronim in njegov gojenec Bogdan v mesto. Pokazalo se je jasno, da je bilo predstojnikovo povelje, katero je privedlo očeta Hijeronima iz tihe samote v mesto, prava volja božja. Zakaj, koder je on oznanjeval blagovest, trlo se je ljudstva kot mravelj na mravljišču. Samó oče Hijeronim jim je kaj veljal; vsak ga je hotel slišati, vsak je iskal pri njem tolažbe. Na tisoče izgubljenih ovčic je privel nazaj v hlev mirú, na stotine potrlih src je utešil in oživil.

Pa tudi Bogdan je spričeval, čegav gojenec da je bil. Ni ga bilo v mestu čvrstjšege niti umnejšega rokodelca. Slušal je mojstra kakor ura. Pošten je bil kot čisto zlato. Mojstru in očetu Hijeronimu je bil na čast, vsem drugim pa v vzor in posnemo.

Toda nevošljivost — ta grda nevošljivost je tedaj vže prav tako rovala po svetu, kakor še danes. Mnogo rokodelskih pomočnikov je zrlo z mrkim očesom Bogdana. Grizlo jih je, da je ta pritepenec — kakor so ga pogosto nazivali hudobneži — povsodi priljubljen, nje pa da prezirajo. Sklenili so, da se ga morajo odkrižati, naj stane, kar hoče.

Da bi dosegli svoj zlóbní namen, prilizovali so se Bogdanu, hvalili njegove čednosti ter se rotili, da jim ni večje sreče, kakor občevati z Hostnikom.

Ko so bili nekoč zbrani, pričnó zopet hvalisati Bogdana a pripomnijo, da ima pa vender veliko napako in pregreho nad seboj, katero mora izmiti, da bode popolen značaj. Vsak človek, takó so mu dokazovali, mora ljubiti svoje stariše, kakor veleva tudi četrta zapoved božja. Ali jih pa tisti ljubi, ki se niti ne zmeni zánje, nikdar ne vpraša po njih, kako se jim godi? Sam živi v izobilji, stariši pa morda stradajo! Kdor takó ravna, poruši vse, kar je zidal in sezidal dobrega.

Bogdan je ob teh in takih besedah sedel nem kot skala in bled kot stena. Dolgo je molčal, potem se pa možko dvignil in zagotavljal tovarišem, da ga ne vidijo poprej, dokler ne dobi starišev. Segel jim je v roko in naglo otišel.

Nevošljivci so se pa režali po njegovem odhodu in čudili, da se jim je stvar tako naglo sponesla. Píli so v pozno noč na pogibelj vlega mladeniča.

Bogdan je pa v tem ležal v svoji sobici na skromni postelji. Sveženj obleke je imel pod glavo in palico je držal v roci. Čakal je trenotka, da vse pospi po hiši ter potlej skrivaj otide. Pri sreču mu je bilo takó, kakor še nikdar poprej. Burne misli so se mu podile po glavi, da je večkrat potegnil z roko preko čela in segel v goste lase. Pričel se je celó jeziti na svojega rednika, zakaj mu ni ničesar omenil o stariših, zakaj ga ni vže poprej signal iskat roditeljev. Pa zopet se je prestrašil takih mislij. Zakaj ljubil je očeta Hijeronima, kakor more ljubiti le hvaležno in nepokvarjeno srce. In solzé so se mu udrle na trdo vzglavje — solzé

ljubezni in žalosti. Kmalu potem je vstal in se tiho splazil iz hiše. Zavil je po ulicah proti samostanu. Vleklo ga je nekaj tjà, in rad bi bil še govoril z očetom Hijeronimom. Pa tedaj ni bilo mogoče več. Zakaj bilo je blizu pólunoči. Druzega dne počakati pa ni nikakor hotel. Sram bi ga bilo pokazati se mej pomočniki, od katerih se je bil vže poslovil. Nesrečna sramožljivost, ki izvira le iz napuha!

Pride torej do samostana. Prav črez zid je sevala iz celice motna luč ob lahko zastrtem oknu. Pater Hijeronim je še bedel. Bogdan je zrl tjà na okno, njegova duša je bila pri njem, ki mu je bil na svetu do sedaj vse — oče in mati zajedno. Tega sedaj zapušča, ne da bi segel izkušenemu možu v roko, ne da bi sinovski prosil njegovega blagoslova. Dolgo se je boril sam s sebjò zroč na razsvitljeno okno. Zdajci ugasne luč — okno zatemí, in z njim se s temí tudi v duši Bogdanovi. Premagan je bil in odšel, da sam ni vedel kam.

V.

Jutro po Bogdanovem begu pride pravit mojster očetu Hijeronimu, kaj se je zgodilo, da je namreč Bogdana kar noč vzela in živ človek ne ve o njem ni duha ni sluha. — Seveda hudobni nevošljivci so skrbno molčali in si izmišljali razne laži, da so črnili Bogdana in mučili ubogega očeta Hijeronima. Kaj jim je bila mari njegova tuga in žalost? Hudobneži! — Ker je bilo vse poizvedovanje po mestu zamán, tolažil se je stari redovnik z Jobovimi besedami: „Gospod je dal, Gospod je vzel, njegovo ime bodi česčeno.“

Bogdan je pa v tem begal po svetu. Od sela do sela, od mesta do mesta je hodil ter poizvedoval, če je bilo kdaj ukradeno kako dete. Dokler je imel prištedenih novcev, bilo je vže še. Pa ti so mu kmalu potekli in moral se je poprijeti dela. A ni se mogel ustanoviti. Gnalo ga je vedno dalje kakor zbeganega Kajna, in komaj je prislužil nekoliko novčičev, vže je hitel dalje.

Nekoč ga prehití tema v gozdu. Pot je bila slaba, nebo oblačno. Ni mogel dalje. Vlegel se je torej pod drevo, da ondù prenoči. Dolgo časa je vže ležal, zaspati pa le ni mogel. Premišljal je, kako bi preje prišel do svojega namena, da bi namreč dobil stariše. Ko tako leži, pridehti skozi grmovje črna, majhna postava. Bogdan se prestraši. Mislil je, da je zverjád, in hitro je pograbil za nož. Ko se postava bolj približa, spozna, da je to človek in še celò ženska. Glasno jo ogovori in praša, kaj išče ondú v hosti. Ženska se možkega glasú prestraši in prične na vse načine vošiti dober večer, da mu rada pové dobro srečo, da ne stori nikomur nič žalega, pa da hiti k svojim ljudem, ki taboré v gozdu. Bogdan jo je izpoznal takój po govoru, da je stara Ciganka. In pri tej priči se mu vtepe v glavo misel: kaj ko bi jo ti potegnil s Cigani. In zares! Bogdan razodene svojo misel starki. Ta ga vsa vesela pozdravi in mu reče, naj gre za njo. V taborišču se zmenijo druge stvari.

Dolgo sta se klatila po hosti, predno sta dospela do ciganskega taborišča. Ogenj je vže pogasnil, le nekoliko žrjavice se je še isknilo. Konji so rožljali s sponami na nogah in mulili travo na mali zelenici. Druhal je pa spala. Starka zaneti hitro ogenj, potem se pa zadere kot živa kanja; ob tem klicu se vse taborišče oživi in slišalo se je mrmranje in kletvine v vseh jezicih; vmes je pa donel glas: „Sulma, Sulma.“ Tako je bilo starki imé. Hitro vede Sulma Bogdana k poveljniku in mu pové, da bi ta rad pristopil v njihovo družbo. Ko to sliši

poveljnik in okolo njega stoječa druhal, prično govoriti, klepetati, kričati in tudi ruvati se ter se zaletavati v ubogega Bogdana, ki bi se bil najraje v tla udrl ali pa zbežal kot vihar, ko bi bil vedel kam. On ni vedel, da je bilo to cigansko posvetovanje, kako in kaj bode z novim gostom. Ko je bilo vsega dovolj, umolkne četa in samó Sulma govori — pa ciganski, da Bogdan ni razumel ničesar. Za njo se dvigne poveljnik in naznani Bogdanu vzprejem v družbo. Ob tej izjavi nastane pravi pravcati somenj po taborišču. Bogdana posadé na častno mesto k ognju ter vlačijo od vseh strani k njemu jedí in pijače. Vsak hoče biti prvi. Do jutra je trajalo to norenje in Bogdanu je bilo vže vsled samega pokušavanja raznih jedil kar slabo. Mislil si je, da tako nekako mora biti v peklú in sklenil je trdno, da jo čim preje pobriše od teh divjaških prismod.

Drugo jutro so preoblekli Bogdana in poveljnik mu je izročil službo konjskega pastirja.

Dva dni je pasel Bogdan konje in napravil vže načrt, kako jo popiše od Ciganov ter jim odvede še nekaj konj, katere bode prodal na Oggerskem. Pa zvíti Cigani so mu prekrizali račun.

Tretji dan pride namreč s poveljnikom več mož h konjem. Bogdan je mislil, da so konjski kupci. Približa se, da bi slišal o kupčiji. Toda tujci ga primejo, zvežejo in tebi nič, meni nič odvedó. Bogdan se je hudoval in kričal. Toda vse je bilo bob ob steno. Moral je z njimi.

Bilo je pa to tako-le: Tisti tujci so bili beriči-lovci, ki so lovili mladeniče za vojake. Prijeli so tudi ciganskega poveljnika ter zahtevali naj izroči sina vojakom. Ta jim pa izroči Bogdana, trdeč, da je ta njegov sin.

Bogdan je zdihoval, ko je moral obleči vojaško suknjo, a Cigani so se mu smijali v pest.

(Dalje sledi.)

Morilec.

Morilec — jaz? Kakó li? Jaz — morilec!
 Obmólkni glas zločinstvo maščujóci!
 Bolésti dnevnih ti si mi budílec,
 A stókrat bolj gorjup, ko noč napóči,
 Ko združno síle duše in telésa
 Besné mi v truplu kot vihar razkačen.
 Življenja pézo to raztrgan, lačen,
 Prenašal rad bi, le da ne pretrésa
 — Ta strašni glas srcá mi globočín.
 Morílec — jaz! . . Zamrí, zamrí spomín;
 Kakó naj dalje neki še te nosim,
 O glas vestí z umórom obtežéne!
 Zamrí, za hip mi vsaj zamrí, te prosim, —
 Privôšči mi utehe zaželéne,
 Da trudno glavo enkrat miren spet
 K počítku položim čez toli let.